

400-РІЧЧЯ КИЇВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ (1615 – 2015)

17 листопада 2015 р. у Києві відбулася V Міжнародна наукова конференція «Православ'я в Україні», присвячена 400-літтю Київської православної богословської академії (1615 – 2015). Її було проведено силами Київської православної богословської академії та Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України під патронатом Національної комісії України у справах ЮНЕСКО.

Конференція відбулася в Київській православній богословській академії (КПБА) Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря. Пленарне засідання відкрив Патріарший намісник, ректор КПБА, доктор богословських наук, професор митрополит Переяслав-Хмельницький і Білоцерківський Епіфаній (Думенко), який виступив із доповіддю «Роль Київської Академії в історії та сьогодні».

З привітаннями перед учасниками конференції виступили: директор Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України Г. Папакін; директор

Департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України А. Юраш; ректор Київського університету права НАН України Ю. Бошицький; голова Партії захисників Вітчизни, народний депутат України VI скликання Ю. Кармазін; директор Міжнародної школи україністики НАН України, доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, завідувач кафедри полоністики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Р. Радишевський. Крім цього, надійшли окремі вітання учасникам конференції від різних державних установ та наукових інституцій, які за браком часу не були зачитані. У тому числі й з Канади від почесного професора Волинського національного університету ім. Лесі Українки в м. Луцьку Л. Василів-Базюк.

З доповідями на пленарному засіданні мали можливість виступити: доктор богословських наук митрополит Паризький Мішель (Лярош) «Перша українська автокефалія: геополітична

й еклезіологічна історія автокефалії Польської Православної Церкви (1919 – 1926)»; доктор історичних наук, професор, заступник

директора Науково-дослідного інституту українознавства А. Зінченко «Українське духовництво перед соціокультурним вибором: Теофан Прокопович і Стефан

Яворський»; доктор соціологічних наук, професор кафедри державної політики та управління політичними процесами Національної академії державного управління при Президентові України М. Пірен «Роль духовних цінностей у формуванні громадянської позиції особистості в сучасному проблемному українському суспільстві»; доктор філософських наук, провідний науковий співробітник Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, професор кафедри церковної історії Київської православної богословської академії О. Саган «Суспільний запит на Помісну Церкву: проблеми, перспективи реалізації»; кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Центру українознавства філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка С. Кагамлик «Феномен української православної ієрархії з вихованців Української православної академії»; доктор ветеринарних наук, професор Національного університету біоресурсів і природокористування України, заслужений працівник

народної освіти України С. Рудик «Роль Києво-Могилянської академії у підготовці фахівців лікувальної справи».

Наприкінці пленарного засідання виступив Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет (Денисенко). У своєму слові Святійший привітав учасників міжнародної конференції та відзначив, що в ній беруть участь не тільки представники КПБА, але й багато інших вітчизняних та зарубіжних науковців і освітян. Патріарх підкреслив, що «українці повинні знати історичну правду про Київську Академію, яка за свою багаторічну історію змінила багато назв, а від свого заснування вона надавала духовну і світську освіту, тому її спадкоємці КПБА і НаУКМА по праву святкують свій чотирьохсотлітній ювілей. Вивчаючи історію Академії, ми повинні висвітлювати її правдиво, бо в її стінах виховано цілу низку відомих діячів освіти, науки і культури. Після втрати Україною своєї державності Київська духовна академія брала активну участь у русифікації України... Тепер, коли Україна відновила свою державність, КПБА активно відроджує все українське, у тому числі й українську духовність... В сучасному суспільстві є нагальна потреба у відродженні духовності – основи Української держави, – наголосив Патріарх Філарет. – Чому йде війна на Сході України? Тому, що там немає духовних основ. Нам треба цілеспрямовано творити там духовні основи, якщо це не буде зроблено, ми втрачимо Схід України назавжди! Всі села Донбасу – українські, а от всі міста – зросійщені... Нам треба захистити Схід духовно. Якби так було раніше, Москва не наважилася б нападати на Україну... Наше святкування потрібно для відродження історичної

правди, українцям треба бачити свої помилки. Нам не треба боятися визнавати, в чому ми помилилися, наша головна помилка, що ми, українці, роз'єднані... Наше завдання – об'єднати український народ в єдине ціле. Господь допомагає нам у цьому, він створює важкі умови, які ми зможемо здолати... На Сході помирають найкращі сини всієї України... Нас об'єднує Господь. Господь допоможе! Оскільки з нами правда, з нами Бог, а Бог допоможе нам перемогти!.. Святкуючи чотирьохсотліття Київської Академії, ми утверджуємо нашу українську духовність. Ми не тільки віримо в перемогу, а ми її здобудемо!». Після завершення виступу Святійший Патріарх нагородив двох військових священиків, які проходять своє служіння у Збройних силах на Сході України.

Після перерви розпочалася робота в секціях: 1) богослів'я (модератор – доктор філософських наук, професор Н. Ковальчук); 2) братський рух (головуючий – кандидат історичних наук Ю. Фігурний); історія освіти та науки Гетьманщини (керівник – доктор церковно-історичних наук, професор

І. Преловська); 4) бібліологічна, богословська, церковно-історична спадщина Київської духовної академії (модератор – кандидат богословських наук протоієрей М. Йосифчук); 5) сучасні проблеми духовності в українському суспільстві (керівники – кандидат церковно-історичних наук диякон І. Сидор, кандидат політичних наук О. Єремеев); 6) церковна історія – з двома підсекціями: джерела та історіографія (головуючі – доктор філософських наук, професор П. Ямчук та кандидат юридичних наук І. Мацелюх), постаті (керівники – доктор історичних наук, доктор церковно-історичних наук, професор протоієрей Ю. Мицик та кандидат історичних наук, доцент В. Коваленко); 7) історія культури та мистецтвознавство (модератори – доктор богословських наук, професор Д. Степовик та кандидат історичних наук О. Походяща); 8) Православна Церква в Україні: виклики ХХ ст. Українська Церква та богословська думка в діаспорі (керівник – кандидат історичних наук Н. Солонська); 9) відродження української богословської освіти в незалежній Україні, «Православний

вісник»: історія та сьогодення (головуючі – кандидат богословських та історичних наук, доцент протоіерей М. Лагодич і кандидат богословських наук диякон П. Лопатинський).

На конференції виступили з доповідями співробітники НДІУ: С. Бойко «Християнська філософія Т. Шевченка»; Л. Дворніцька «Концепція Бога у творчості Шевченка періоду заслання»; О. Смольницька «Релігійне підґрунтя міфологем у сучасній українській літературі (на матеріалі ліричної драми Віри Вовк «Ораторія хвали»)»; Ю. Фігурний «Роль П. Конашевича-Сагайдачного у відродженні в Україні Київської Митрополії

Руської (Української) Православної Церкви – націєтворчі та етнокультурні аспекти»; О. Газізова «Роль українознавства у формуванні патріотизму сучасної молоді».

Після засідання секцій відбулося підведення підсумків та урочисте закриття конференції. За її результатами було видано науковий збірник «Православ'я в Україні: Збірник матеріалів V Міжнародної наукової конференції. – К., 2015. – Частина I. – 624 с.; Частина II. – 512 с.».

Юрій ФІГУРНИЙ

кандидат історичних наук, завідувач відділу української етнології НДІУ

УКРАЇНСТВО В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

29 жовтня 2015 р. Центр українознавства філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка організував і провів Міжнародну наукову конференцію «Українство в контексті світових цивілізаційних процесів», присвячену 15-річчю заснування Центру українознавства.

До програми конференції було включено понад 80 доповідей провідних дослідників науково-дослідних, науково-освітніх, культурно-просвітницьких закладів України, Польщі та Білорусі. Серед присутніх на пленарному засіданні були і вчені Науково-дослідного інституту українознавства Міністерства освіти і науки України, а саме директор НДІУ Б. Галайко та співробітники С. Бойко, О. Газізова, Ю. Фігурний.

Конференція відбулася у червоному корпусі Університету на історичному факультеті. З вітальним словом до учасників конференції звернулися проректор з науково-педагогічної роботи КНУ професор В. Бугров, директор Центру українознавства філософського факультету КНУ професор М. Обушний та заступник декана філософського факультету КНУ доцент С. Руденко.

На пленарному засіданні виступили як українські, так і зарубіжні вчені. Відкрив пленарне засідання конференції М. Обушний доповіддю «Концептуальні підходи дослідження українства в світовому цивілізаційному поступі науковцями Центру українознавства». Також прозвучали такі доповіді: В. Ластовський «Українські «черкаси»: поява на історичній арені в контексті цивілізаційних